

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OSNIVANJU SVEUČILIŠTA U ZADRU

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom osniva se Sveučilište u Zadru kao javna ustanova (u daljnjem tekstu: Sveučilište).

(2) Na pitanja koja ovim Zakonom nisu uređena primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama i posebnih zakona koji reguliraju visoko obrazovanje i znanstvenoistraživačku djelatnost.

Članak 2.

Osnivač Sveučilišta je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja će ministarstvo nadležno za visoko obrazovanje.

Članak 3.

(1) Naziv Sveučilišta glasi: Sveučilište u Zadru.

(2) Sjedište Sveučilišta je u Zadru, Ulica Mihovila Pavlinovića bb.

Članak 4.

(1) Djelatnost Sveučilišta je:

- ustrojavanje i izvođenje sveučilišnih dodiplomskih i poslijediplomskih studija te provođenje postupka za stjecanje doktorata znanosti izvan dokorskog studija,
- ustrojavanje i izvođenje stručnih dodiplomskih studija u skladu sa zakonom koji regulira visoko obrazovanje,
- ustrojavanje i izvođenje programa stalnog usavršavanja,
- obavljanje znanstvenog i visokostručnog rada uz uvjete utvrđene posebnim propisima,
- izdavačka, bibliotečna i informatička djelatnost za potrebe nastave te znanstvenog i stručnog rada,
- izrada stručnih mišljenja i vještačenja.

(2) Sveučilište može obavljati i druge djelatnosti koje služe obavljanju djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka, ako se one u manjem opsegu ili uobičajeno obavljaju uz navedene djelatnosti.

Članak 5.

(1) Sveučilište se ustrojava sa sveučilišnim odjelima i s drugim ustrojstvenim jedinicama u svom sastavu.

(2) Statutom Sveučilišta određuje se njegovo ustrojstvo, te druga važna pitanja za njegovo djelovanje.

Članak 6.

Sveučilišna tijela su rektor i sveučilišni senat.

Članak 7.

(1) Čelnik i voditelj Sveučilišta je rektor.

(2) Osim poslova određenih zakonom i statutom Sveučilišta, rektor:

- predstavlja i zastupa Sveučilište,
- poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Sveučilišta,
- zastupa Sveučilište u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima,
- daje pisanu punomoć drugoj osobi, u granicama svoje ovlasti, da zastupa Sveučilište u pravnom prometu,
- odgovoran je za zakonitost rada Sveučilišta,
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Sveučilišta.

(3) Rektor se bira i razrješava prema uvjetima i postupku određenim posebnim zakonom i statutom Sveučilišta.

(4) Rektor u radu pomažu prorektori. Broj, uvjeti izbora, razrješenje i ovlasti prorektora pobliže se uređuju statutom Sveučilišta.

Članak 8.

(1) Rektor ne može bez suglasnosti sveučilišnog senata sklapati poslove o stjecanju, opterećenju i otuđenju nekretnina.

(2) Sveučilište ne može bez suglasnosti osnivača steći, opteretiti ili otuđiti nekretnine ili drugu imovinu, niti ugovoriti drugi posao ako vrijednost pojedinačnog ugovora iznosi više od milijun kuna.

Članak 9.

Sveučilišni senat je stručno vijeće Sveučilišta koje čine predstavnici nastavnika, drugih zaposlenika i studenata u skladu s posebnim zakonom koji regulira visoko obrazovanje i statutom Sveučilišta.

Članak 10.

(1) Sveučilišni senat obavlja poslove određene zakonom i statutom Sveučilišta.

(2) Sveučilište može osnovati stručna vijeća i druga tijela odjela i drugih ustrojstvenih jedinica, te na njih prenijeti ovlasti za obavljanje pojedinih poslova iz djelokruga sveučilišnog senata, u skladu s posebnim zakonima koji reguliraju visoko obrazovanje i znanstvenoistraživačku djelatnost i u skladu sa statutom Sveučilišta.

Članak 11.

(1) Sredstva za rad osigurana u Državnom proračunu, te sredstva stečena pružanjem usluga ili su pribavljena iz drugih izvora čine imovinu Sveučilišta.

(2) Sveučilište nema za cilj stjecanje dobiti.

(3) Ako Sveučilište u obavljanju svoje djelatnosti ostvari dobit, ta se dobit upotrebljava isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti Sveučilišta.

(4) Republika Hrvatska solidarno i neograničeno odgovara za obveze Sveučilišta.

(5) Sveučilište odgovara za obveze cijelom svojom imovinom.

Članak 12.

(1) U roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, Senat Sveučilišta u Splitu donijet će odluku o pripajanju ustanova Filozofski fakultet u Zadru, Visoka učiteljska škola u Zadru i Studentski centar u Zadru Sveučilištu.

(2) Ustanove iz stavka 1. ovoga članka prestaju s radom danom upisa Sveučilišta u sudski registar.

(3) Danom upisa Sveučilišta u sudski registar, Sveučilište preuzima sve poslove, radnike zatečene na preuzetim poslovima, opremu, arhive, sredstva za rad, financijska sredstva, te prava i obveze ustanova iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 13.

(1) Studenti upisani na Filozofskom fakultetu u Zadru i Visokoj učiteljskoj školi u Zadru danom pripojenja tih ustanova Sveučilištu postaju studenti Sveučilišta.

(2) Studenti iz stavka 1. ovoga članka koji nisu ponavljali godinu studija imaju pravo završiti studij na Sveučilištu po programima i uvjetima koji su bili na snazi kada su upisali prvu godinu studija, a ostali studenti po programima i uvjetima koje će propisati Sveučilište.

Članak 14.

(1) Vlada Republike Hrvatske će u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, na prijedlog ministra znanosti i tehnologije, imenovati privremenog rektora.

(2) Privremeni rektor obaviti će pripreme za početak rada Sveučilišta, pribaviti dopusnicu Ministarstva znanosti i tehnologije za početak obavljanja djelatnosti, donijeti privremeni statut Sveučilišta uz suglasnost osnivača, podnijeti prijavu za upis u sudski registar, te poduzeti radnje za konstituiranje sveučilišnog senata.

(3) Sveučilište može početi obavljati djelatnost danom upisa u sudski registar.

(4) Privremeni statut iz stavka 2. ovoga članka primjenjivat će se do stupanja na snagu statuta kojeg će donijeti senat Sveučilišta u skladu sa Zakonom o visokim učilištima.

Članak 15.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Osnivanje Zadarskog sveučilišta kao petog u Republici Hrvatskoj nužna je posljedica otvaranja Hrvatske prema svijetu i europskim integracijama. Sveučilišna tradicija na tlu Republike Hrvatske počinje još davne 1396. godine, kada je osnovano Dominikansko generalno učilište (sveučilište) u Zadru. Od godine 1553. *Universitas Jadertina* postaje povlašteno sveučilište s pravom dodjeljivanja najviših akademskih naslova. Tijekom četiri stoljeća prema vrlo nepotpunim podacima na zadarskom je sveučilištu naslov lektora filozofije i teologije steklo 214 kandidata, naslov bakalaureusa 96, a magistra i doktora 105. U Zadru je od 1656. do 1707. godine djelovalo i latinsko sjemenište, a od 1748. djeluje i Ilirsko sjemenište (*Collegium Illyricum Jaderense*) koje je dalo mnogo školovanih svećenika. Od 1806. do 1811. djelovao je u Zadru i medicinski studij, a od 1821. i bogoslovno–teološki studij na sveučilišnoj razini.

Danas u Zadru djeluje Filozofski fakultet i Visoka učiteljska škola, kao članice Sveučilišta u Splitu, ogranak Pomorskog fakulteta u Rijeci s dvogodišnjim studijem, Visoka teološko–katehetska škola i Visoko vojno učilište Hrvatskog zrakoplovstva.

Iz navedenih podataka vidi se da je hrvatska visokoškolska tradicija daleko najdulje kontinuirano prisutna u Zadru.

Filozofski fakultet, već svojim ustrojem sa 16 odsjeka i sveukupnim kadrovskim potencijalom (230 djelatnika, a s vanjskim suradnicima gotovo 300 i oko 2.800 studenata), ima sveučilišnu strukturu *de facto*, što omogućuje njegov razmjerno lagan preustroj u sveučilište *de iure*.

U Zadru djeluju brojne knjižnice i arhivi. Znanstvena knjižnica, jedna je od najbogatijih u Hrvatskoj, te knjižnice u crkvenom vlasništvu (Kaptolska, "Zmajevićeva", Sv. Frane, Sv. Mihovila), riznice su vrijednih rukopisnih knjiga, inkunabula, ali i onih iz novijega vremena. Državni arhiv, Arhiv samostana sv. Marije, Arhiv samostana sv. Frane i Arhiv Zadarske nadbiskupije čuvaju isprave koje sežu u doba hrvatskih narodnih vladara i čine dragocjenu građu za izučavanje naše najstarije povijesti.

Odgojno–nastavna dimenzija osnivanja Sveučilišta u Zadru polazi od pretpostavke da u suvremenim okolnostima razvoja gravitacijsko područje sveučilišta praktički nema granica. Premda najveći dio sadašnje studentske populacije dolazi iz zadarske i susjednih primorskih regija Hrvatske, ipak danas znatan broj studenata dolazi i iz udaljenijih, kontinentalnih regija zemlje, a novi uvjeti omogućuju i boravak stranih studenata. Time se u odgojnom smislu omogućuju susreti ljudi različitih provenijencija i naslijeđa, što obogaćuje mogućnosti njihova kulturološkog i individualnog kreiranja.

Mnoga današnja sveučilišta u zemljama zajednice Alpe–Jadran, a i zemljama potpisnicama Pakta o stabilnosti, nemaju sveučilišnu tradiciju kao Zadar i Hrvatska. Oživljavanjem Sveučilišta u Zadru i priznavanjem njegove povijesne uloge u sveučilišnoj mreži visokog školstva u Hrvatskoj, Zadar i Republika Hrvatska našli bi se u sasvim drugačijem svjetlu europske sveučilišne baštine.

Valja pri tome istaknuti da se ovdje od same ponovne uspostave sveučilišnog središta u Zadru računa s postupnim uključivanjem u sustav europskih projekata (CARDS, Tempus, Sokrates, VI. Okvir i dr.).

Napokon, u Hrvatskoj nedostaju specifična manja sveučilišta, a u tom pogledu Zadar se ističe kao prvi među središtima koji razmjerno jednostavno može obnoviti nekadašnje sveučilište. Ono bi se sastojalo od sveučilišnih

odjela, znanstvenoistraživačkih zavoda, posebne visoke učiteljske škole i drugih ustrojstvenih jedinica.

Podršku za osnivanje Sveučilišta u Zadru izrazili su Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zadarska županija, Grad Zadar, Senat Sveučilišta u Splitu, Zadarska nadbiskupija i drugi.

Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu je 12. prosinca 2001. nakon iscrpne rasprave tajnim glasovanjem usvojilo izvješća triju članova stručnog povjerenstva; sva tri izvješća završavaju pozitivnim mišljenjem o potrebi osnutka Sveučilišta u Zadru.

Sveučilište bi u početku razvijalo studije, odnosno znanstveno-istraživačku djelatnost, pretežno u područjima humanističkih i društvenih znanosti, njegujući i promičući napose regionalnu dimenziju, odnosno mediteransku orijentaciju.

II. PITANJA KOJA SE RJEŠAVAJU PREDLOŽENIM ZAKONOM

Zakonom čije se donošenje predlaže uredit će se sljedeća pitanja:

- naziv, sjedište i osnivač Sveučilišta u Zadru,
- djelatnost Sveučilišta u Zadru,
- tijela Sveučilišta u Zadru i njihova nadležnost,
- imovina, namjena dobiti i odgovornosti za obveze Sveučilišta u Zadru,
- pripojenje ustanova koje djeluju na području Grada Zadra Sveučilištu u Zadru,
- status upisanih studenata na visokim učilištima koja bi se trebala pripojiti Sveučilištu u Zadru,
- aktivnosti za početak obavljanja djelatnosti.

III. OBJAŠNJENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Člankom 1. utvrđuje se da se ovim Konačnim prijedlogom osniva Sveučilište u Zadru koje će djelovati kao javna ustanova. Budući da su visoko obrazovanje i znanstvenoistraživačka djelatnost detaljno propisani odredbama Zakona o visokim učilištima i Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti, a statusna pitanja ustanova Zakonom o ustanovama, stavkom drugim bilo je potrebno uputiti na navedene zakone kako se s istim sadržajima nepotrebno ne bi opterećivao tekst Konačnog prijedloga zakona.

Člankom 2. utvrđuje se osnivač, te ministarstvo koje će izvršavati prava i dužnosti osnivača. Predložena odredba sukladna je odredbi članka 9. stavka 1. Zakona o visokim učilištima ("Narodne novine" br. 59/96 – pročišćeni tekst, 14/00, 94/00 i 129/00) kojom se propisuje da Republika Hrvatska osniva javno sveučilište za obavljanje javne službe.

Budući da je Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ("Narodne novine" br. 48/99, 15/00 i 20/00) određeno da Ministarstvo znanosti i tehnologije obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na razvitak znanstvenoistraživačkih pravnih osoba, na sustav i izradu nastavnih planova i programa, isto je najstručnije da obavlja prava i dužnosti osnivača.

Člankom 3. propisuje se naziv i sjedište Sveučilišta.

Člankom 4. utvrđuju se djelatnosti koje će obavljati Sveučilište, a koje su i inače uobičajene kao sveučilišne djelatnosti.

Člancima 5. i 6. propisuje se unutarnje ustrojstvo i tijela Sveučilišta. Predloženom odredbom članka 5. utvrđuju se samo temeljna načela, dok će se statutom Sveučilišta pobliže odrediti broj i ustrojstvo odjela i drugih ustrojstvenih jedinica i sva druga važna pitanja. Sveučilišna tijela bili bi rektor i sveučilišni senat kao što je propisano i Zakonom o visokim učilištima.

Člancima 6., 7. i 8. propisuje se tko predstavlja Sveučilište, nadležnost čelnika Sveučilišta, način izbora čelnika te suglasnosti potrebne za raspolaganja nekretninama i drugom imovinom čija je vrijednost veća od milijun kuna.

Kao posebni zakon, na koji se pozivaju predložene odredbe, misli se na sadašnji Zakon o visokim učilištima, odnosno na bilo koji budući zakon kojim će se regulirati visoko obrazovanje. Odredbama članaka 107., 108., 109. i 110. Zakona o visokim učilištima detaljno se propisuju nadležnosti rektora, uvjeti i postupak izbora te razrješenje rektora, kao i osobe koje mu pomažu u radu.

Člancima 9. i 10. propisuje se sastav i nadležnost stručnog vijeća Sveučilišta. Stručno vijeće sačinjavali bi predstavnici nastavnika, ostalih zaposlenika i predstavnici studenata koje će utvrditi statut Sveučilišta u skladu s posebnim zakonom koji regulira visoko obrazovanje.

Člankom 11. propisuje se imovina Sveučilišta i odgovornost za njegove obveze. Sveučilište je javna ustanova koja obavlja javnu službu zbog čega nema za cilj stjecanje dobiti. Eventualnu dobit koju Sveučilište ostvari u obavljanju svoje djelatnosti, (kao što su prihodi od školarina, projekata, stručnih mišljenja, donacija), mora upotrijebiti isključivo za obavljanje i razvoj propisanih i registriranih djelatnosti Sveučilišta.

Kako je Republika Hrvatska, prema **članku 2.** Konačnog prijedloga zakona, osnivač Sveučilišta, ista solidarno i neograničeno odgovara za obveze Sveučilišta. Samo Sveučilište odgovara za obveze cijelom svojom imovinom.

Kako bi osnivač imao kontrolu nad opterećivanjem nekretnina i imovine, **člankom 8.** Konačnog prijedloga zakona predviđa se da Sveučilište ne može bez suglasnosti osnivača steći, opteretiti ili otuđiti nekretnine ili drugu imovinu, niti ugovoriti drugi posao ako vrijednost pojedinačnog ugovora iznosi više od milijun kuna.

Članci 12., 13., 14. i 15. prijelazne su odredbe Konačnog prijedloga zakona. Razvitak i vrsnost visokog obrazovanja i znanstvenoistraživačke djelatnosti na području Zadarske županije podrazumijeva objedinjavanje postojećih visokih učilišta, kao i ustanova čija djelatnost osigurava cjelovitost i potrebni standard sustava visokog obrazovanja. Kako bi se navedeno postiglo potrebno je pripojiti postojeće ustanove nad kojima vlasništvo i osnivačka prava ima Sveučilište u Splitu.

Samo pripojenje ustanova obavlja se, na temelju članka 69. stavka 3. Zakona o ustanovama, odlukom osnivača ustanova. Odredbom **članka 12.** samo se deklarativno navode statusne promjene koje će dovesti do željenog cilja. Danom upisa u sudski registar ustanova prestale bi s radom pripojene ustanove, dok bi Sveučilište prema **članku 12. stavku 3.** preuzelo zatečene radnike, opremu, arhive, sredstva za rad, financijska sredstva te prava i obveze pripojenih ustanova.

Nakon pripojenja Filozofskog fakulteta u Zadru i Visoke učiteljske škole u Zadru Sveučilištu, studenti upisani na tim dvjema ustanovama postali bi studenti Sveučilišta, a oni među njima koji do tada nisu ponavljali godinu imali bi pravo, u skladu s člankom 170. Zakona o visokim učilištima, završiti studij po programima i uvjetima koji su bili na snazi kad su upisali prvu godinu studija. Svi ostali studenti imali bi pravo završiti studij po programima i uvjetima koje će propisati samo Sveučilište, a što također mogu uz određeno vremensko ograničenje biti isti programi i uvjeti koji su sada na snazi.

Kako bi se obavile sve pripremne radnje za upis u sudski registar i početak djelatnosti Sveučilišta predviđa se imenovanje privremenog rektora. Privremeni rektor trebao bi pribaviti dopusnicu Ministarstva znanosti i tehnologije za početak obavljanja djelatnosti, donijeti privremeni statut Sveučilišta uz suglasnost osnivača, podnijeti prijavu za upis u sudski registar te poduzeti radnje za konstituiranje sveučilišnog senata. Privremeni statut primjenjivao bi se sve dok senat Sveučilišta ne donese statut u skladu sa Zakonom o visokim učilištima.

Predloženi zakon stupio bi na snagu, na uobičajeni način, osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

IV. PODACI O FINANCIJSKIM SREDSTVIMA POTREBNIM ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Najveći dio budućeg Sveučilišta u Zadru sadržajno će činiti preustrojene ustanove koje se već financiraju iz Državnog proračuna – to su Filozofski fakultet u Zadru, Visoka učiteljska škola u Zadru i Studentski centar u Zadru – sve tri su sada u sastavu Sveučilišta u Splitu i iznos financijskih sredstava iz Državnog proračuna ovim se preustrojem neće promijeniti.

Zbog toga za provođenje ovoga Zakona ne će biti potrebna dodatna sredstva iz Državnog proračuna, sve dok se uz suglasnost osnivača (Republike Hrvatske) ne donese odluka o proširenju i povećanju djelatnosti.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Konačan prijedlog Zakona o osnivanju Sveučilišta u Zadru ni u čemu se ne razlikuje od prijedloga tog Zakona koji je razmatran u prvom čitanju. Dva saborska odbora koji su tada razmatrali donijeli zaključke o tom prijedlogu (Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu na 42. sjednici održanoj 14. svibnja 2002. i Odbor za zakonodavstvo na 75. sjednici održanoj 9. i 14. svibnja 2002.) jednoglasno su bez primjedbi na tekst prihvatili prijedlog Zakona o osnivanju Sveučilišta u Zadru. Prijedlog su prihvatili i svi klubovi zastupnika koji su u diskusiji iznijeli svoja stajališta (prof.dr.sc. Zrinjka Glovacki–Bernardi u ime kluba zastupnika HSLŠ–a, prof.dr.sc. Ante Simonić u ime kluba zastupnika HSS–a, Božidar Kalmeta u ime kluba zastupnika HDZ–a, dr.sc. Tonči Tadić u ime kluba zastupnika HSP–a, Romano Meštrović u ime kluba zastupnika SDP–a, te prof.dr.sc. Vesna Pusić u ime kluba zastupnika HNS–a, PGS–a i SBHS–a, kao i svi zastupnici koji su uzeli riječ u pojedinačnim raspravama (akademik Ivo Šlaus, mr.sc. Željko Glavan, Ivan Ninić i mr.sc. Marin Jurjević). Nitko od njih nije imao nijednu primjedbu na

tekst prijedloga Zakona, osim što je prof.dr.sc. Ante Simonić u ime kluba zastupnika HSS–a iskazao stav «da je neophodno prije drugog čitanja uskladiti status Visoke učiteljske škole u Zadru s njihovim zahtjevom i u skladu s važećim zakonom». U završnom obraćanju predstavnik predlagatelja ministar znanosti i tehnologije prof.dr.sc. Hrvoje Kraljević obrazložio je da se zahtjev Visoke učiteljske škole u Zadru tiče isključivo njihova položaja u budućem ustroju Sveučilišta u Zadru, a to se ne propisuje ovim Zakonom nego se u potpunosti prepušta statutu Sveučilišta (članak 5.).

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU BILI DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

Takvih prijedloga i mišljenja nije bilo.